

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของคณงานกวาคณนของกรุงเทพมหานคร



นางสาว อรุณี บุญประเสริฐ

006464

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต

แผนกวิชาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๔

FACTORS INFLUENCING THE MORALE OF THE STREET SWEEPERS OF BANGKOK METROPOLIS

MISS ARUNEE BOONPRASERT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts (Sociology)

Department of Social Studies

Graduate School

Chulalongkorn University

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต



วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ
.....
(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)
คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ประธานกรรมการ
(รศ. ประเสริฐ แยมกลิ่นรุ่ง)

เฉลิมศรี ชรรณบุตร กรรมการ
(รศ. เฉลิมศรี ชรรณบุตร)

อารง สุทธาศาสน์ กรรมการ
(ดร. อารง สุทธาศาสน์)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ดร. อารง สุทธาศาสน์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญของแรงงานกว่าคณนของกรุงเทพมหานคร

โดย

น.ส. อรุณี บุญประเสริฐ

แผนกวิชา

สังคม

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของคณงานกวาคณน ของ กรุงเทพมหานคร

ชื่อ น.ส.อรุณี บุญประเสริฐ แผนกวิชาสังคม

ปีการศึกษา 2519

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้เน้นถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานกวาคณนและพิสูจน์ให้เห็นว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับขวัญหรือไม่เพียงไร รวมทั้งศึกษาว่าคณงานกวาคณนมีขวัญดีหรือไม่ในการปฏิบัติงาน

ข้อมูลที่ไว้ในการศึกษา เป็นข้อมูลที่ไคจากการศึกษาสนาม(Field Work) ด้วยการสัมภาษณ์คณงานกวาคณนเขตพญาไท จำนวน 134 คน โดยใ้แบบสอบถามและการวางวัดขวัญแบบไลเคิร์ต สเกล(Likert Scale) การวัดขวัญในการปฏิบัติงานทำได้โดยการจัดทัศนคติและสภาวะแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีต่องาน ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ว่านี้จะดีหรือไม่ดีมากน้อยเพียงไค เป็นผลเนื่องมาจากภาวะการข้งอย่าง และภาวะการณนั้นจะส่งผลตอไปถึงผลิตภาพ(Productivity) และประสิทธิผล (Effectiveness) ในการทำงานของบุคคลนั้นด้วย กล่าวคือ การมีขวัญสูงจะทำใ้มีผลิตผลและประสิทธิภาพสูงด้วย

เนื่องจากขวัญมีลักษณะเป็นทัศนคติและความรู้สึกของผู้ที่ทำงานที่กระทำอยู่ตอเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งความรู้สึกที่มีตอกฎระเบียบ การปฏิบัติงาน วันหยุด ความสะดวกสบาย ซึ่งถาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นที่พึงพอใจและเกิดความภาคภูมิใจในหน่วยงานของคณ นั้นยอมหมายถึงการมีขวัญดีในการปฏิบัติงาน การจะทราบว่าบุคคลมีขวัญดีหรือไม่ ก็โดยอาศัยตัวชี้บอกขวัญเป็นเครื่องวัด ซึ่งไคจากการศึกษาถึงทัศนคติที่มีตอสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวขางคณ ตัวชี้บอกขวัญไคกำหนดไว้ 5 ด้าน ซึ่งถ้านี้เหล่านี้มีฐานะเป็นตัวแปรตาม(Dependent Variable) ดังนี้

1. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน
2. ความรู้สึกรับผิดชอบ
3. ความรู้สึกประสพผลสำเร็จ
4. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน
5. ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของงาน

เมื่อใดที่ทราบขวัญของบุคคลจากการวัดทัศนคติความรู้สึกที่มีต่อค่านี้อีกกล่าวแล้ว จะไดศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญดังกล่าวแล้วกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้อาศัยแนวความคิดของนักทฤษฎีที่ศึกษาในเรื่องนี้หลายท่าน เป็นแนวในการกำหนดปัจจัยดังกล่าว ในที่นี้ได้กำหนดไว้ 5 ปัจจัย ดังนี้

1. ความเพียงพอของรายได้
2. ความยุติธรรมในหน่วยงาน
3. ความเหมาะสมของปริมาณงานในหน้าที่รับผิดชอบ
4. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
5. ความเป็นมิตรและการช่วยเหลือของผูรรวมงาน

ตัวชี้บอกแต่ละตัวได้นำไปตั้ง เป็นแบบสอบถาม คือ คำถามประเภทสอดคล้อง

และคำถามประเภทปฏิเสธ (Positive and Negative Questions) รวมเป็นจำนวน คำถามที่เกี่ยวข้องกับขวัญและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญ ทั้งหมด 40 ข้อ มาตราการวัดได้แบ่ง เป็นช่วง ๆ (Class Interval) และการให้คะแนนในคำตอบแต่ละคำตอบหลักของ Likert Scale โดยพิจารณาแนวคำถาม คือ ถ้าคำถามประเภทสอดคล้องก็ให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 สำหรับคำตอบที่เห็นด้วยอย่างมาก , เห็นด้วย , ไม่ตอบหรือคัดค้านใจ ไม่ใด , ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างมากตามลำดับ ถ้าเป็นคำถามประเภทปฏิเสธ ก็ให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 สำหรับคำตอบที่ไม่เห็นด้วยอย่างมาก , ไม่เห็นด้วย , ไม่ตอบหรือคัดค้านใจไม่ใด , เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากตามลำดับ ทั้งนี้ขอ สมมุติที่ว่าคำตอบแต่ละข้อมีความสำคัญเท่ากัน ผู้ที่มีคะแนนสูงคือ ผู้ที่มีขวัญสูงและผู้ที่มีคะแนนต่ำคือ ผู้ที่มีขวัญต่ำ ผลการวิจัยปรากฏว่างานกวาดถนนมีขวัญโดยเฉลี่ยในระดับปานกลางและจากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญ ปรากฏว่าทุกปัจจัยจะมีความสัมพันธ์กับขวัญหมดทุกปัจจัยตามที่ไต่ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้

Thesis Title Factors Influencing the Morale of the Street
Sweepers of Bangkok Metropolis

Name Miss Arunee Boonprasert Department of Social
Studies

Academic Year 1976

ABSTRACT

This study emphasizes on some factors which influence the morale of the street sweepers and seek to determine the patterns of relationship between them. Also included in this study is the evaluation of the level of the morale of the street sweepers.

The data presented in this study were collected from field work. The interviews were undertaken with 134 street sweepers of Phya - thai district. They are permanent workers of Bangkok Metropolis Administration. The measurement of the two sets of variable are desired in Likert Scale manner.

The measurement of the morale is to evaluate the attitude on the work and the other surrounding which effecting the work. This attitude is the consequence of some conditions which result in productivity and effectiveness.

Since morale is the attitude of the workers on works, colleagues, bosses and regulations, having good attitude means having high morale. The morale indicators, which obtained from evaluating these attitudes,

were used to measure the level of the morale. The indicators were classified into five dependent variables as follow.

- 1. Sense of Identification with Organization
- 2. Sense of Responsibility
- 3. Sense of success
- 4. Sense of work security
- 5. Satisfaction of work conditions

The relationship between the morale and the factors effecting it was also studied. The factors given by the investigator are dependent variables which classified as follow.

- 1. Wage
- 2. Justice in the Organization
- 3. Quantity of work
- 4. Supervision Relationship
- 5. Colleague Relationship

Each indicator was used to form 42 questions, both positive and negative. The scales of measurement were classified into five intervals. Each answer was graded by mean of likert scales prenciple; ie. for positive questions, the highly agree, agree, undecidable, disagree and highly disagree answers were graded 5,4,3,2 and 1 points respectively. Similarly, for negative questions, the highly disagree, disagree, undecidable, agree and highly agree answres were graded 5, 4,3,2 and 1 points respectively. The basic assumption for the questionnaire was that each answer had the same significant level. The levels of the morale were,indicated by the mean (\bar{X})i.e. the

the greater number the mean obtained the higher the morale was. It follows from the study that the average morale level of the street sweepers is moderate. It is also found that every factor has relationship with the morale as it is hypothesized by the investigator.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงไปได้ก็ด้วยความร่วมมือและการช่วยเหลือจากบุคคล
 หลายท่านและหลายหน่วยงาน ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ นับตั้งแต่
 สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ได้ให้ทุนวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ดร. อารง สุทธาภาส
 อาจารย์ ที่ปรึกษาและควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ รศ. ประเสริฐ แยมกลิ่น รศ. เฉลิมศรี
 ธรรมบุตร ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจ แก้ไขวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จลงไปได้
 ด้วยดี และผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณแดง สักกทัตตยกุล หัวหน้างานรักษาความสะอาด เขตพญาไท
 ตลอดจนข้าราชการ ลูกจ้าง ในงานที่ไดกรุณาอำนวยความสะดวกในการนัดแนะคนงานกวาด-
 ถอน เพื่อทำการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ผู้ศึกษาใคร่ขอขอบคุณบรรดาข้าราชการและลูกจ้าง ในงาน
 รักษาความสะอาด เขตบางเขน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาสักขีพยานถึงความกรุณาของทุก ท่านที่ได้กล่าวนามแล้วข้างต้นที่ได้กรุณาให้
 ความช่วยเหลือทั้งทางกำลังความคิด กำลังใจ และกำลังกาย อันมีผลให้ผู้ศึกษาสามารถเขียน
 วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้จนสำเร็จเรียบร้อยสมความมุ่งหมายทุกประการ ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอแสดงความ
 ขอบคุณอย่างสูงต่อทุกท่านอีกครั้งหนึ่ง

สารบัญ	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ญ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ

บทที่

1 / 1.	บทนำ.....	1
	2. ประมวลข้อปัญหาของการวิจัย.....	4
2	3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	24
3	4. ลักษณะทั่วไปของงานทฤษฎีและปฏิบัติหลังของคณงาน.....	28
4	5. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูล.....	36
5	6. บทสรุป ข้อเสนอแนะ และประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	76
	ภาคผนวก.....	82
	บรรณานุกรม.....	87
	ประวัติการศึกษา.....	90

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. แสดงอายุของคนกวาดถนน	33
2. แสดงสถานการณ์การผสมรส	34
3. แสดงระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	34
4. แสดงภูมิคุ้มกันโรคของคนกวาดถนน	35
5. แสดงอัตราส่วนรอยของการกระจายของดัชนีค่าความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน	37
6. แสดงอัตราส่วนรอยของการกระจายของดัชนีค่าความรู้สึกรับนิโคตินที่มีต่อหน่วยงาน	38
7. แสดงอัตราส่วนรอยของการกระจายของดัชนีค่าความรู้สึกประสบผลสำเร็จ	40
8. แสดงอัตราส่วนรอยของการกระจายของดัชนีค่าความรู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน	41
9. แสดงอัตราส่วนรอยของการกระจายของดัชนีค่าความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของงาน	42
10. แสดงความสัมพันธ์ของดัชนีวัดขวัญในการปฏิบัติงาน	43
11. แสดงระดับขวัญของคนงานกวาดถนน	44
12. แสดงอัตราส่วนรอยของการกระจายของปัจจัยค่าความเที่ยงตรงของรายได้จำแนกตามระดับ	47
13. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเที่ยงตรงของรายได้	49
14. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเที่ยงตรงของรายได้จำแนกตามอายุ	49
15. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเที่ยงตรงของรายได้จำแนกตามการผสมรส	51
16. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเที่ยงตรงของรายได้จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	52

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1.	แสดงอายุของคนกว่าคณน	33
2.	แสดงสถานภาพการสมรส	34
3.	แสดงระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	34
4.	แสดงภูมิลำเนาเดิมของคนกว่าคณน	35
5.	แสดงอัตราส่วนร้อยละของการกระจายของดัชนีค่าความรู้ดี เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน	37
6.	แสดงอัตราส่วนร้อยละของการกระจายของดัชนีค่าความรู้ดี กับผลตอบที่มคอหน่วยงาน	38
7.	แสดงอัตราส่วนร้อยละของการกระจายของดัชนีค่าความรู้ดี ประมวลผลสำเร็จ	40
8.	แสดงอัตราส่วนร้อยละของการกระจายของดัชนีค่าความรู้ดี มั่นคงในหน้าที่การงาน	41
9.	แสดงอัตราส่วนร้อยละของการกระจายของดัชนีค่าความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของงาน	42
10.	แสดงค่ามัธยฐาน และสถิติของดัชนีวัดขวัญในการปฏิบัติงาน	43
11.	แสดงระดับขวัญของกนงานกว่าคณน	44
12.	แสดงอัตราส่วนร้อยละของการกระจายของปัจจัยด้านความเที่ยงตรงของรายได้จำแนกตามระดับ	47
13.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเที่ยงตรงของรายได้	49
14.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเที่ยงตรงของรายได้จำแนกตามอายุ	49
15.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเที่ยงตรงของรายได้จำแนกตามการสมรส	51
16.	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเที่ยงตรงของรายได้จำแนกตามระยะเวลาที่ไปปฏิบัติงาน	52

ตารางที่	หน้า
32. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเป็นมิตรและการช่วยเหลือของผู้นร่วมงาน จำแนกตามอายุ	72
33. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเป็นมิตรและการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน จำแนกตามสถานภาพการสมรส	73
34. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเป็นมิตรและการช่วยเหลือกันของผู้นร่วมงาน จำแนกตามระยะเวลาที่ไ้ปฏิบัติงาน	74
35. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับความเป็นมิตรและการช่วยเหลือกันของผู้นร่วมงาน จำแนกตามภูมิภาคอำนาจเดิม	75